

การวิจัยเรื่องการประเมินการดำเนินงานโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำพูน เขต 1 ในครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อประเมินผลการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธ และเพื่อเสนอตัวอย่างยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการโรงเรียนวิถีพุทธให้มีคุณภาพ ซึ่งรวบรวมข้อมูลจากสถานศึกษาที่ดำเนินการรูปแบบโรงเรียนวิถีพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำพูน เขต 1 จำนวนทั้งสิ้น 32 โรงเรียน ที่ผ่านการดำเนินงานมา 1 ปีการศึกษา ในปีการศึกษา 2548 กลุ่มตัวอย่างที่ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้บริหาร 32 คน ครู 146 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 87 คน และคณะกรรมการนักเรียน 44 คน รวมทั้งสิ้น 309 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำผลการประเมินจัดทำประเด็นเพื่อการประชุมกลุ่มสัมมนา(Focus Group)ผู้เข้าร่วมประชุมจำนวน 15 คน สรุปเป็นความเรียงเสนอเป็นตัวอย่างยุทธศาสตร์การพัฒนาโรงเรียนวิถีพุทธ

ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินการของสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำพูน เขต 1 มีการดำเนินงานทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านปัจจัยประกอบด้วย คุณลักษณะที่ดีของบุคลากรในโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ การดำเนินการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ การจัดการด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม ด้านกระบวนการประกอบด้วย การเรียนการสอนที่บูรณาการไตรสิกขา สืบ สภาธิ ปัญญา การจัดบรรยากาศและปฏิสัมพันธ์ที่เป็นกัลยาณมิตร การจัดกิจกรรมพื้นฐานวิถีชีวิต ด้านผลผลิต ประกอบด้วย การพัฒนากาย สติ จิต และปัญญาอย่างบูรณาการของผู้เรียน และด้านผลกระทบ ประกอบด้วย บ้าน/ชุมชน วัด โรงเรียน (บ ว ร)ได้รับประโยชน์จากการพัฒนาโรงเรียนวิถีพุทธ มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก

ส่วนตัวอย่างยุทธศาสตร์การพัฒนาโรงเรียนวิถีพุทธนั้น มี 5 ยุทธศาสตร์ ได้แก่

- (1) ยุทธศาสตร์การส่งเสริมพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาให้สอดคล้องกับการปฏิบัติงานตามแนวทางวิถีพุทธ (2) ยุทธศาสตร์ส่งเสริม พัฒนาระบบบริหารจัดการเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาด้วยความร่วมมือของบ้าน วัด โรงเรียน และชุมชน (3) ยุทธศาสตร์สร้างสรรค์ พัฒนาสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้เอื้อต่อการจัดการศึกษา การเรียนรู้ตามแนวทางวิถีพุทธ (4) ยุทธศาสตร์ส่งเสริม พัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการบูรณาการไตรสิกขา และ (5) ยุทธศาสตร์พัฒนา และใช้สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาผู้เรียนสู่การเรียนรู้ตามแนวทางวิถีพุทธ

This study examined the evaluation of Buddhism Schools Project Implementation and to propose the exemplary strategy of development with quality. To collect data from 32 Buddhism Schools affiliated with the Office of Lamphun Educational Service Area 1 where have implemented for an academic year. In academic year of 2548, the exemplary groups comprised 32 directors, 146 teachers, 87 fundamental school committees and 44 student committees, altogether 309 persons. Research instruments comprised questionnaires, analysis of collected data were percentage, mean and standard deviation; then the processed data were used for focus group conference with 15 members and to conclude as composition for the exemplary strategy of Buddhism Schools development.

Findings were as follows:

Buddhism Schools Project Implementation affiliated with the Office of Lamphun Educational Service Area 1; the implementations had 4 parts:

Input part comprised a good characteristic of officers in Buddhism Schools Project, an implementation of systematic administration, a pattern appropriate to physical and environmental management.

Process part comprised an instruction integrated in Tri-Sikkha (threefold training), an atmospheric conduct, a friendly interaction and an activity of fundamental way of life.

Output part comprised a physical development, Sil (moral precepts), Cit (mind) and Panya (wisdom) with integration of students.

Outcome/Impact part comprised homes/communities, temples, schools where benefited from Buddhism Schools development.

The 5 exemplary strategies of Buddhism Schools development comprised:

1. Improvement Strategy for personal development in school connected with operation in Buddhist way.
2. Improvement Strategy for administrative system for doing dynamic development of homes, temples, and communities cooperation.
3. Creative Strategy for context development in schools connected with learning in Buddhist way.
4. Improvement Strategy for learning operation system according to Tri-Sikkha (threefold training) integration.
5. Developmental Strategy with innovation media and technology using to develop students through learning in Buddhist way.